

Találkozások

A postás

A postás bácsit minénekké-
meri. Ha nem csönget be
lakásunk ajtaján, akkor az
utcán köszöntjük egymást. A
vele való kapcsolatunk sajátosan
családias. Hol sürgető sietséggel
és örömmel, hol meg szorongató
érzéssel, aggodalommal vár-
juk érkezését. Gyerekkoromban
sok társammal együtt, irigység-
gel és csodálattal tekintettünk a
postásra. Ma már úgy hiszem,
csak az utóbbi lehet igaz.

Saját lakásom környékének
postását nem ismerem. Annál
régebben Hegyi Józsefet, aki a
szerkesztőségbe is „becsönget”
minden áldott nap. Ha rám vil-
lam a szeme, örülök, mivel tu-
dom, hogy egy kis pénz áll a
házhöz. Mondtam neki a múlt-
kor, hogy szeretnék vele beszél-
getni. Otthonára invitált. Al-
győre.

Egyensapkája helyett bodorsző-
rű kucsmát tett a fejére. Az al-
győi busz gyorsan haladt ugyan,
de közben is csevegtünk. El-
mondta hogy Kiskunfélegyházán
született, de még parányi gyer-
ek korában Szegedre kerültek.
Öten voltak testvérek. Egy alsó-
városi ember házában bérletet
lakást. Amikor elvégezte az ál-
lami elemi népiskolát, tanács-
tanul figyelte társait, kinek mi
sikerkül. Egyszer csak beköszön-
tött egy jó hír a háztulajdonos
gyereke útján. „A postánál van
fővétel.” — Hárman is futot-
tunk. Nem is állandó munkára
kerestek fiatal gyerekeket, ha-
nem csak a nyári szezonra. Von-
nal nagyjavításokat végeztek a
posta műszakiak. Olyan gyűvő-
menő munkások lettünk, mikor
szóltak, mentünk. Csak a fűlza-
badulás után vettek állandóra.

— Mit csináltak a gyűvő-
menő fiatalok?
— Cipeltük a vezetékeket, hu-
szonagy fillér volt az órabér, fél
év múlva egy rá egy esztendőre
két fillér emelést kaptunk. Vol-
tak érdekes napjaink. Akkor vo-
nalat kellett építeni a rádiónak
helyszíni közvetítésekhez. Köz-
vetítettek színházi előadásokat,
s emlékszem arra is, amikor a
Fehér-tónál madárfütty került
egyes adásra.

Leleptünk a buszról és sétál-
tunk a Boróka utca felé. Köz-
ben elmondta Hegyi József, hogy
katoná korában még filmezett 's.
A honvédség adta a statisztériát
a Főltámadott a tenger című
film forgatásához. Doboz környé-
kén így teltek napjai.

A Boróka utca a legszűkebb
néb-töltő és a Tisza töltés fe-
lőli háromszögben. Igazán taka-
ros Hegyi Józsefék háza, szép
az egész porta. Lugasszőlő, gyü-
mölcsfák, az udvar sarkában ba-
romfiól, piros csőrű kacskák há-
pógnak felénk. A verandán új
székesszék.

— Most „gázostunk” — mon-
dja a háziasszony — a konvekto-
rokat, a boiler-t a tűzhelyet már
beszerelték. Eddig majd ötven-
ezer forint a kiadás.

A szobában üljük körül az
asztalt. Az ablakon át a Tisza
töltésre, az ártéri fákra látni.
Nyugalom és derű árad a család-
fő és felesége arcáról. Pedig egy
kis szomorúság is csönget néha.
Kisebbségi lányuk és annak férje
Budapestben lakik, s nem igen
utaznak a szülői házhöz. A szü-
lők látogatják őket pesti otthon-
ukban. Mind ketten vakon szü-
lettek. A nagyobb lányuk látá-
sa is csak minimális. Békés be-
lényugvással viselik a megvál-
tozhatatlant.

Saját termésű bort önt a pohá-
rakba. Koccintunk. Nézem a ké-
nyelmesen, izlésesen berendezett
szobát, a polcokon könyvek és
virágok, kalitkában papagáj, a
falon képek. A kombinált szek-
rény polcán ólomkristály pohár-
készlet. A háziasszonyt ajándé-
kozták meg vele nyugdíjbavonu-
lása alkalmával.

— Hogyan is lett levélhordó?
— Véletlenül. Alig telt el né-
hány év a postánál, amikor bal-
eset ért a vonalépítőknél és be-
kerültem a főpostára, hogy köny-
vebb munkakört keressék ma-
gamnak. Több helyen is próbál-
koztunk. Előbb kapus lettem, el-
igazító majd tisztviselő. Az
ajánlott főlvételeket intéztem.
Nem tetszett sehogyan a négy
fal között. Volt egy pártfogó ismer-
ősem, annak panaszkodtam,
hogy szoros nekem az iroda, s
— Mit se hámoz, ha táviratot kell

hordanom. Másnap már a távir-
dába léphettem be. Előbb ügy-
nevezett tanyai kézbesítő voltam.
A Béke-telep, a Budapesti út, a
Csongrádi sugárút utáni székház
és az ONCSA-telep lett a körze-
tem. Biciklivel jártam. Hol a
bicikli vitt engem, hol én kap-
tam a hónom alá azt, mert a
nagy sárban vagy a térdig érő
hóban nem lehetett kerekézni.

Közben elkalandozik az élet-
jén, s mondja, hogy 1947-ben
nősült. Felesége tősgyökeres gy-
vi családból származik. S attól
kezdve Algyői járt be a posta-
ra, előbb kerékpárral, majd
később vonattal, mostanában pe-
dig autóbusszal. Visszatérünk a
postástáskához, amely olykor hu-
szonöt kilót is nyom.

— Ötvenkettőben lettem lev-
vélkézbesítő. Illetve eleinte
még az újságokat is mi hord-
tuk szét. Harminc éve csak leve-
leket és pénzt, de más egyebet is
kézbesítettük.

— Mennyi ideje van ugyanab-
ban a körzetben?

— Harminc esztendeje a Bel-
városban, az Arany János utca
és a Brüsszeli körút közötti te-
rületen.

— Mindenkit ismerhet a kör-
nyéken.

— Vannak olyan nagymamák,
akiket piciny lányka koruk óta
ismerek.

— Kik laknak arrafelé?

— Vegyesen található minden-
féle ember, vannak munkások,
nyugdíjasok, egyetemi tanárok,
politikusok, kisiparosok, magá-
nyosok és nagycsaládosok. Ál-
talanban közvetlenül hozzám,
igyekszem én is közvetlen lenni.

— Profán a kérdésem, a pos-
tás mindig kétszer csönget?

— Előfordul, hogy kétszer, de
lehet hogy háromszor is. Vi-
szont soha nem erősen és nem
hosszan. Igyekszem a pontosság-
ra, mindig azonos időben csön-
getek. Gyakran hallom az ajtó
előtt, hogy a lakásban mondják
csöngetésem után, megjött a
postás bácsi.

— Mindenki bácsizza?

— Mindenki, a fiatal is, meg a
nálam harminc évvel öregebb is.

— Milyen ez a postás szakma,
postás munka?

— Nagyon szép, szerettem és
ma is szeretem a postát. Sokan
ugyan azt mondják, mi az a
postás, semmi, csak leadja a
küldeményeket és kész. Ez nem
igaz, akinek csak ennyi, az nem
igazi postás. Foglalkozni kell az
emberekkel. Úgy érzem néha,
olyan vagyok, olyan az én mun-
kám, mint a jó szabómesteré,
aki méretre varrja az öltönyöket,
mindenkinek a karaktere és al-
korta szeint, néha rendelnek is
tőlünk küldeményeket. Sok fi-
tal talán ezt nem érti, pedig na-
gyon szép földadat és önálló az
ember. Bizalmija vagyok a pos-
tának, de éppen olyan bizalmija
a címzettnek is.

— Milyenek az emberek?

— Egyik ilyen, a másik olyan.
Általában rendesek. A nyugdíja-
sok beosztottak. „borítékolnak”,
mindenre elosztják, félre tezik a
pénzüket.

— Sokan azt mondják, hogy a
postás elcsúsz a borzaváló.

— Ez nem igaz. Ha megtiszte-
lik, elfogadja, de higgye el, én
már utasítottam vissza borzavá-
lót. Egy kávét elfogadok esetleg.
A kétezer körüli nyugdíjából
elég sok van, igaz, viszek 11
ezer forintot is nyugdíj címen.
Egyszer húsz forintot adott egy
asszony, amikor a fia katonai
behívóját vittem. „Végre meg-
szabadulok ettől a betyártól” —
mondta.

Most a felesége tölt egy pohár-
kával, s a borzaválósnál emlí-
ti a „vatikáni valutát”, hogy az
isten fizesse meg a leggyakoribb.

— Vannak különleges kérések?

— Általában a postával kap-
csolatban kérdegetnek. A kül-
földi küldemények földadását tu-
dakolják, vámszabályokat, ráké-
rdeznek néha, hogy mennyibe ke-
rül egy levél valamelyik külör-
szágba, vagy panaszkodnak a
telefonszámla miatt.

— Ismeri a földadókat is?

— Előfordulnak olyanok is.
Ránézem egy levélre és csak
a földadó neve volt rajta, a cím-
zetté nem, de tudtam, hogy az
kinek szokott írni. Elvittem,
s kértem, előttem bontsa föl, va-
lóban neki jött-e. Eltaláltam.
Van, aki rámszól, postás bácsi
már itt kellene lennie a leve-
lemnek a fiamtól. Mit monda-
tok? Amit nem adtak föl az ne-
hezen érkeztek.

— Hogyan élnek az emberek
a maga körzetében? A postás
végül is sok mindent lát.

— Vannak, akik a kevesebből
is jobban élnek, mint mások a
többől. Intimitásokat nem mon-
dok, ne is várjon tőlem senki.
Az igazi postás olyan mint a
pap, a bíró és az orvos együtt-
véve, megőrzi magának azt, amit
látott vagy hallott.

— S hogyan él a postás?

— Köszönöm, megvagyunk. A
fizetésem négyezer és a ruha-
pénz. Itthon a kertben is me-
gerem némi konyhára való, sző-
lő, gyümölcs, s tartunk jószág-
okat, hízalunk disznót. Gyakran
összejön a család, mi is eluta-
zunk az én testvéreimhez. A fe-
leségem rokonsága is népes, sor-
ra járjuk egymást, főzünk egy
jó paprikást, borozgatunk és be-
szélgatunk.

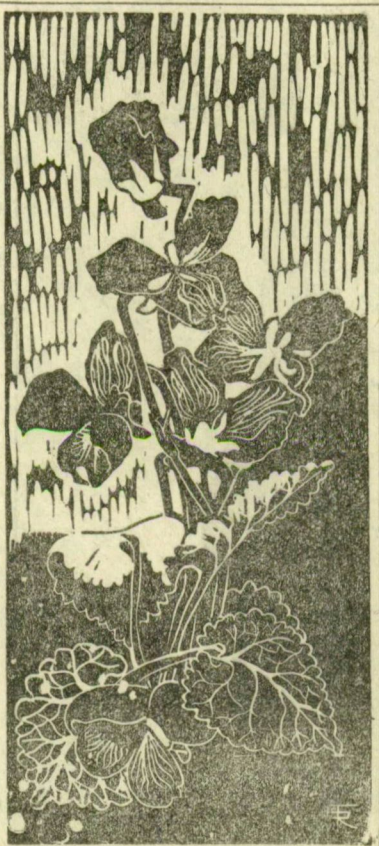
— S milyenek az ifjú posta-
sok?

— Ezt a pályát én teljes fele-
lősséggel merem ajánlani a fia-
taloknak. Csak nem szabad fél-
vállról venni a postás munkát,
meg lehet ezt szeretni, mint
ahogyan minket is megszeretnek.
Egy kissé nehéz a postástáska,
de arra is gondolnunk kell,
hogy sokan alig várnak bennün-
ket. Karácsonykor, húsvétkor, új-
évkor két táská is kevés.

— Úgy tudom két év múlva
nyugdíjba megy. Mi lesz utána?

— Ennyi év után elfárad az
ember lába, jólesik a pihenés.
Majd a kertben, a ház körül el-
szószmötölök, délutánoként bő-
biskolok egy keveset. Azt vi-
szont előre tudom, hogy az em-
bereket és a munkámat sajnál-
ni fogom.

GAZDAGH ISTVÁN

TÓTH RÓZA METSZETE

Cselényi István Gábor

Benned

otthonod benned tér haza
te vagy szobád rejtett zugá-
hol meghúzódhat éjszaka
te vagy virágod illata

az anyag benned álmodik
eljut egészen álmodig
belőled hajlik ki az ég
hol nincs már benned szakadék

Tanár úrnak
tisztelettel jelentem...

...az osztály létszáma 16 fő, csak Kiss Oszkár hiányzik!...

Vajon miért hiányzik? Honnan is tudhatná az osztályfőnök, dr.
Virányi Elemér, hogy a Baross Gábor reáliskolában, a hatodik osz-
tályban azért üres a legutolsó padban egy hely, mert nevezett diák
még csak most száll fel Szombathelyen a vonatra. Az a Bánáthól
Szegedre került diákfiú, aki most nyáron pénz nélkül utazta be fél
Európát, s ennél a bravúrjánál még nagyobbban is tőri a fejét, mi-
szerint, ha sikerülne, a jövő évben odaállni másik tanára, dr. Erneyi
Jenő elé, útleírását tartalmazó könyvével kezében:

— Engedje meg, tanár úr, hogy tisztelettel följajánljam most
megjelent könyvemet...

Ami igaz: Kiss Oszkár barátunk esetében azt a szót, hogy „csa-
vargó” — csak díszítő jelzőként használhattuk. Ő csak a külföldi
utazásnak azt a módszerét vette igénybe, amit mi akkor „trem-
polás”-nak neveztünk, ez pedig nem volt azonos azzal, amit ma
„autóstop”-nak tekintünk. Jelenthette az ingyen utazáson kívül az
esetleges vendégül látást, az ezzel járó támogatást az arra érdemes
utazó fiatal számára. Nem beszélve arról, hogy ehhez bizonyos rá-
termettségre is szükség lehetett, ami viszont Oszkár barátunkból nem
hiányzott. Oszkár tanulni vágyását nem elégtették ki az iskola
könyvei, reális gondolkodása a valóság világába vonzotta őt, látni,
utazni, tapasztalni akart.

Az utazás ebben az időben (1936-ot írunk akkor) már nálunk is
modern jelenségé kezdett válni. Nyári szünidőben százával rakták
meg hátizsákjukat fiatalok, hogy aztán gyalog, kerékpáron, vonattal,
hajóval, akár csónakkal vágjanak neki az ismeretlennek. A cél első-
sorban az volt, megismerjék saját hazájukat, annak tájait, lakosait,
különböző kultúráját, viszonyait. Oszkár lendülettel vetette bele ma-
gát a világba, s már kezdetben olyan tapasztalatokkal állt elő, ame-
lyekkel bennünket is magával ragadt.

Sokan voltunk már akkor Szegeden is olyanok, akiknek az el-
hanyagolt magyar falu, a mindenektől elhagyott parasztság keltefte
fel érdeklődését, hajlamot érezve annak ősi értékei „felfedezésére”,
hamisítatlan érenyeik értékelésére. Egyszóval a magyar vidék „lel-
kéhez férközni, ezen túlmenően, külföldet járva, egyedül, vagy cso-
portosan, tapasztalatokat gyűjtve hozzájárulni valamilyen módon a
jövő társadalmának előkészítéséhez.

Így jött létre Szegeden a „Daru”-nak nevezett kör, többnyire
bölcészhallgatókból és felsős diákokból. Mindenkit szívesen fogad-
tunk maguk közé, aki már részt vett egy önálló utazáson (akár it-
thon, akár külföldön), vagy csak tervbevelt valami ehhez hasonló.
Darvaknak neveztek magunkat, akik évente „kirepülnek” a fészek-
ből. Útközben „darutanyákon” pihennek meg, amilyeneket afféle
megszervező diákszallóknak képzelünk el, a külföldi munkásfi-
talok ún. „herberg”-jei mintájára. Tervbevettük évente, valahol az
ország közepén „szerre” gyűlni, hogy megbeszéljük utazásainkat, kö-
zös terveinket. Terveztünk magunknak kék inget is, jelvényt is, há-
rom stílizált repülő madárral...

Mindez a sok elképzelésünk azonban nem valósulhatott meg, pe-
dig már támogatást is kaptunk volna a Délvidéki Aero Club részé-
ről; működhetünk volna, mint annak a „touring szakosztálya”. A
darvak méla kurrogását megzavarták a tornyosuló sötét felhők. A
társaságot szétzavarta a második világháború viharra...

Fél évszázados emlékeim közt keresgélve, nevekre is akadok,
kiknek viselői legnagyobbbrest már nincsenek életben. Szász Károly,
Vizi Albert, Kálmán László, vagy az élők közül Farkas Ernő, Schul-
ter Vilmos, Korek József, Kovai Lőrinc, hogy csak néhányat emlí-
tek. De jóval többen voltunk. Pártolaink száma elérte a 30-at is.

A túlélők közül kétségtelenül Oszkár vitte legtöbbré. A minap
találkoztunk vele a képernyőn. Vitray előtt ült és beszélt. Arról,
mi is történt vele azóta, mióta nem láthattuk egymást. Hogyan csi-
nált meg karrierjét Olaszországból, Dél-Amerikán, Ausztrálián,
Hongkongon keresztül, újra Olaszországig. Volt sofőr, kertész, építési
vállalkozó, cipőgyáros, szerzetes egy kínai buddhista kolostorban,
Tsin-Sanban, amatőr antropológus. Gyakorolta a jógát, vegetáriánus
életet élt, békeosztásokat tartott stb., stb. Most, mint angol állam-
polgár, a Comoi-tó partján él villájában családjával. Ővé a több
mint kétszáz éves műemlékkastély, a Villa Passalacqua is, ahol Vin-
cenzo Bellini a „Norma” és „La Sonnambula” című operáit ihlette.
Egy könyvvel tette híressé magát, melynek címe: *Der Anfang war
das Ende* (A kezdet volt a vég), melyben kifejtette elméletét (?),
mely szerint az ember a kannibalizmus szintjéről indult el. Ember-
szabású elődei az agyvelő fogyasztásával gyorsították fel intelligen-
ciájuk fejlődését. Arról is beszélt Oszkár, a könyv szerint most már
Oscar Kiss Maerth, hogy a nosztalgia hozza őt haza mostanában,
gyakorta. Az idén lesz 70 éves. Ez az életkor pedig megengedhet már
magának némi kis visszatekintő elérzékenyülést.

Kedves Oszkár! Tudjuk, a rövid beszélgetés Vitrayval nem tér-
hetett ki szegedi kapcsolataidra. Mi tudjuk, nem feledkeztél meg
egykori barátaidról sem, mint e sorok írójáról sem, akinek talán
élete egyik legnagyobb öröme volt az a több mint egyhónapos
vendégeskedés olaszországi otthonodban, amikor gyönyörű keleti
gyűjteményedet is megtekintette. (Bizonyára annak sem lesz aka-
dály, hogy a nagyszámú muzeális tárgyiból egy-két darabot a Móra
Ferenc Múzeumnak is juttatsz majd, ha legközelebb megint ellát-
gatsz abba a városba, ahonnan mint darumadár egykor kirepültél.)

Szükségesnek tartottam kiegészítésül ennyit elmondani a saját
„Kezdet”-edről, amely elismerésre méltó, szerény munka volt, s ha
értéke elveszhet a nagy érzésben, ami magasra emelkedett pályád
mögött van, mégis a mi városunkhoz fűződik, a mi múzeumhoz, a
mi fiatalságunkhoz. Legutóbbi levelezolapodból arról értesülök, hogy
lakókoocsiddal a Szaharát akarod keresztül szelni, egy autókárával
élen. Ebből látom, az igazi „csavargó vér” még nem veszett ki Ea-
lőled. Kívánjuk, téj vissza épen, egészségesen. Ezt kívánom Neked
úgyis mint az egykori csavargó rend fővezérének, alvezérének:

CSONGOR GYŐZŐ